

ЗАЈЕДНИЦА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЖЕЛЕЗНИЦА

657

ПРАВИЛНИК

**О ПОСТУПКУ ЗА ПРОВЕРАВАЊЕ
ПСИХИЧКЕ И ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ
ЖЕЛЕЗНИЧКИХ РАДНИКА ПРЕ
ЊИХОВОГ СТУПАЊА НА РАД И
У ТОКУ РАДА**

Важи од 29. 1. 2000. године

БЕОГРАД

2000.

За овај Правилник надлежан је Сектор за њравне,
кадровске и оишње њослове Заједнице ЈЖ

Правилник о поступку за проверавање психофизичке и физичке способности железничких радника пре њиховог ступања на рад и у току рада објављено је у “Службеном листу СРЈ” бр. 3/2000. од 21. јануара 2000. године и у “Службеном гласнику ЗЈЖ” бр. 1/2000. године.

Одговорни уредник
Радован Н. Булајић

Технички уредник
Славица Јосифовић

Тираж: 900 примерака

Издаје и штампа:

 Предузеће за железничку издавачко-новинску делатност д.о.о.
11000 Београд, Немањина 6, поштански преградак 498

ПРЕГЛЕД
измена, допуна, исправки и тумачења

Редни број			Важе од	Објављено у “Сл. гласнику” ЗЈЖ	
измене и допуне	испра- вке	тума- чења		број	година
1	2	3	4	5	6

**ПРЕГЛЕД
радних места која морају бити снабдевена
овим Правилником**

а) саобраћајна делатност:

- шефа станице
- заменика – помоћника шефа станице
- отправника возова – овлашћеног станичног радника
- контролора безбедности железничког саобраћаја
- школског инструктора
- контролора унутрашње контроле
- за израду прописа у ЖТП и ЗЈЖ
- за организацију и надзор у ЖТП и ЗЈЖ
- библиотека

б) делатност вуче и вучних средстава:

- шефа локомотивског депоа
- шефа радне јединице
- контролора безбедности железничког саобраћаја
- надзорника вучних возила
- надзорника прегледача кола
- школског инструктора
- контролора унутрашње контроле
- за израду прописа у ЖТП и ЗЈЖ
- за организацију и надзор у ЖТП и ЗЈЖ
- библиотека

в) делатност грађења и одржавања пруга:

- шеф пружне деонице
- помоћника – заменика шефа пружне деонице
- школског инструктора
- контролора унутрашње контроле
- за израду прописа у ЖТП и ЗЈЖ
- за организацију и надзор у ЖТП и ЗЈЖ
- библиотека

г) електротехничка делатност

- шефа електроенергетског диспечерског центра
- шефа деонице ДУ
- шефа деонице ЕВП
- шефа деонице КМ
- шефа деонице СС постројења
- шефа деонице телекомуникационих постројења
- школског инструктора
- контролора унутрашње контроле
- за израду прописа у ЖТП и ЗЈЖ
- за организацију и надзор у ЖТП и ЗЈЖ
- библиотека

САДРЖАЈ

	Страна
I Опште одредбе.....	7
II Способност за рад коју проверава одређени железнички радник	9
III Лекарска провера способности за рад	11
<i>Прилози</i>	
<i>Прилоз I:</i> Записник о способности за рад железничког радника који непосредно учествује у вршењу железничког саобраћаја коју су проверили одређени железнички радници.....	19
<i>Прилоз II:</i> Записник о лекарској провери способности за рад железничких радника који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја.	20

На основу члана 74. става 4. Закона о безбедности у железничком саобраћају ("Службени лист СРЈ", бр. 60/98), савезни министар надлежан за послове рада, здравства и социјалне политике, у споразуму са савезним министром надлежним за послове саобраћаја, прописује

657

ПРАВИЛНИК

о поступку за проверавање психичке и физичке способности железничких радника пре њиховог ступања на рад и у току рада

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о поступку проверавања психичке и физичке способности железничких радника пре њиховог ступања на рад и у току рада, ради повећања степена безбедности железничког саобраћаја, прописује се обавеза проверавања психичке и физичке способности железничког радника који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја пре ступања на рад и у току вршења рада (у даљем тексту: поверавање способности за рад).

Члан 2.

Железничким радницима који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја (у даље тексту: железнички

радници), који подлежу обавезном проверавању психичке и физичке способности за рад, сматрају се железнички радници распоређени на радна места:

- 1) отправника возова и шефа станице који дежура као отправник возова;
- 2) телеграфисте на омнибусу;
- 3) возовође и пописног возовође;
- 4) руковаоца маневре и вође маневре;
- 5) маневристе и возног маневристе;
- 6) надзорног скретничара;
- 7) кондуктера;
- 8) скретничара;
- 9) саобраћајно-транспортног отпремника;
- 10) машиновође и помоћника машиновође;
- 11) машиновође за маневру;
- 12) машиновође инструктора вуче;
- 13) прегледача кола;
- 14) чувара пруге;
- 15) чувара прелаза;
- 16) возача моторних пружних возила;
- 17) возног диспечера на телекоманди;
- 18) руковаоца колосечних кочница;
- 19) оператора на спушталици.

Члан 3.

Када се при проверавању способности за рад утврди или на други начин установи да је железнички радник у толикој мери уморан или болестан, или је у таквом психичком стању да је неспособан за вршење поверених послова, не сме му се дозволити ступање на посао, односно даље настављање вршења послова на радном месту. Непосредни руководилац дужан је да радника одмах упути надлежном (ординирајућем) лекару ради предузимања потребних мера.

Ако се случај из става 1. овог члана код истог радника понавља више пута у току године, железнички радник ће се, поред предузимања већ прописаних мера, упутити на ванредан здравствени преглед, у складу са прописом којим се уређују посебни здравствени услови које морају да испуњавају железнички радници.

Члан 4.

Ако при проверавању способности за рад железнички радник одбија или избегава проверавање способности за рад, не сме му се дозволити ступање на посао, односно даље настављање вршења послова док се не подвргне здравственом прегледу ради утврђивања његове способности за рад.

Члан 5.

Проверавање способности за рад врши:

- 1) непосредни руководилац железничког радника и овлашћени железнички радници одговорни за безбедност железничког саобраћаја, одређени овим правилником или другим прописом;
- 2) лекар кога власти надлежна здравствена организација или установа.

II. СПОСОБНОСТ ЗА РАД КОЈУ ПРОВЕРАВА ОВЛАШЋЕНИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ РАДНИК

Члан 6.

Способност за рад, у складу са тачком 1. члана 5. овог правилника, проверавају:

1. шеф станице, заменик или помоћник шефа станице, односно шеф оперативног одељења за радна места: маневриста, скретничар, возни маневриста, руковалац маневре, надзорни скретничар, вођа маневре, возовођа, пописни возовођа, кондуктер, саобраћајно-транспортни отпремник, телеграфиста на омнибусу, отправник возова, руковалац колосечних кочница и оператор на спушталици;

2. руководилац организационе јединице за вучу возова и техничко-колских послова за радна места: помоћник машиновође, машиновођа, машиновођа на маневри, машиновођа инструктор вуче и прегледач кола;

3. шеф пружне деонице (пословођа) за радна места: чувар пруге, чувар прелаза и возач моторног пружног возила;

4. шеф деонице у електротехничкој делатности за радно место: возач моторног пружног возила;

5. шеф оперативног одељења за радно место: возног диспечера на телекоманди;

6. контролори за безбедност железничког саобраћаја и контролори унутрашње контроле за радна места утврђена чланом 2. овог правилника;

7. стручни сарадници заштите на раду.

Члан 7.

Овлашћени железнички радници из члана 6. овог правилника проверавају способност за рад железничког радника свакодневно при ступању на рад и за време вршења рада, и то: посматрањем, разговором или алко-тестом.

Посматрањем се утврђују промене или поремећаји у кретању, понашању, ставу, изгледу, говору, одевању и другим чињењима или нечињењима који одступају од уобичајеног понашања.

Разговором, који се води непосредно са железничким радником, констатује се да се железнички радник осећа уморним или болесним или да је из било којих других разлога неспособан за вршење послова (може и на основу изјаве самог радника).

✗ Алко-тестом се проверава да ли је железнички радник под утицајем алкохола. Уколико не постоји могућност за утврђивање алкохолисаности путем алко-теста у организационој јединици, железнички радник се упућује у надлежну здравствену организацију или установу ради утврђивања алкохолисаности.

У случају да поступак утврђивања алкохолисаности не може да се спроведе у складу са ставом 4. овог члана, алкохолисаност се утврђује на основу поремећаја у понашању, разговора, става, одевања и других чињеница које указују на неуобичајено понашање железничког радника. Овај доказ изводи се у присуству најмање једног сведока, а цео поступак се записнички констатује у два примерка, у складу са прилогом I као саставним делом овог правилника.

✗ Записник из прилога I саставља се и у случају из ст. 2. и 3. овог члана ако се утврди да је железнички радник неспособан за рад.

Члан 8.

Ако се при проверавању способности за рад у складу са чланом 7. овог правилника утврди или основано посумња да је железнички радник неспособан за пријем или вршење послова, овлашћени железнички радник предузеће мере прописане чл. 3. и 4. овог правилника.

III. ЛЕКАРСКА ПРОВЕРА СПОСОБНОСТИ ЗА РАД

Члан 9.

Способност за рад железничких радника проверавају лекар или здравствени радник у обиму и по поступку који је утврђен овим правилником. Ово проверавање врши се непосредно пре ступања на радно место или у току вршења послова. Проверавање способности за рад у току вршења послова не сме ометати редовно обављање прописаних послова железничког радника. Способност за рад, по правилу, проверавају лекари здравствене установе железничког транспортног предузећа или друге овлашћене здравствене организације или установе.

Члан 10.

Лекарска проверка способности за рад железничких радника обухвата мерење крвног притиска и телесне температуре, испитивање покретљивости тела, врата и удова, контролисање да ли је радник под утицајем алкохола, опојних дрога или психоактивних средстава, да ли постоји акутно обољење или погоршање хроничног обољења, утврђивање преморености или других контраиндикација за рад.

Железнички радник је неспособан за пријем посла, односно за даље вршење посла ако лекар при проверавању способности за рад утврди:

- 1) повишен дијастолни крвни притисак преко 14 КРа (105 mm Hg живе);
- 2) повишену телесну температуру;
- 3) непокретност или болну осетљивост кичме или удова;

4) алкохолисаност утврђену једном од савремених метода утврђивања алкохолисаности;

5) поремећај садржаја говора, уколико није урођен;

6) уочљиво промењено понашање (агресивност, узнемиреност, потиштеност и сл.);

7) промењен ритам рада срца (тахикардија, брадикардија, аритмија и сл.) праћен објективним или субјективним тегобама;

8) постојање промена на телу (оток, црвенило и сл.) које утичу на способност вршења послова које железнички радник обавља.

Поред прегледа у складу са ставом 1. овог члана, лекар ће на основу кратког разговора (циљни интервју) констатовати да ли се железнички радник осећа способним за вршење својих послова и да ли по сопственој изјави има сметње, тегобе или друге поремећаје који нису уочени, запажени или откривени, а који би били сметња за вршење послова железничког радника.

У случају да светска здравствена организација промени нормативе из става 2. овог члана, примениће се нормативи те организације.

Члан 11.

Лекарска провера способности за рад врши се путем организованих здравствених јединица (амбуланти, мобилних лекарских екипа и сл.) оспособљених и овлашћених за рад у одређеним железничким станицама или другим организационим јединицама железничког транспортног предузећа или путем планираних проверавања способности за рад у железничким организационим јединицама на магистралним и осталим пругама.

Члан 12.

У железничким станицама и другим организационим јединицама где постоји здравствена јединица (амбуланта и сл.) општег карактера, или је по одлуци железничко-транспортног предузећа таква јединица образована специјално за проверавање способности за рад, способност за рад провераваће се

по правилу најмање два пута месечно за сваког железничког радника који у складу са овим правилником подлеже проверавању способности за рад. Ово проверавање може се вршити у самој здравственој јединици. У овом случају руководиоца организационе јединице из члана 6. овог правилника, предузеће мере да се железнички радници упућују на преглед, тако да се не омета технолошки процес рада у тој организационој јединици.

Способност за рад може се проверавати у организационим јединицама из става 1. овог члана и на самом радном месту где се железнички радник налази.

У организационим јединицама са већим бројем радника способност за рад на самом радном месту проверава се најмање за једну трећину радника у смени (турнусу), према избору лекара са списка железничких радника те смене. Способност за рад проверава се у овим организационим јединицама обавезно уз присуство руководиоца те организационе јединице, или железничког радника (школски инструктор и стручни сарадник заштите на раду) кога руководиоца овласти.

Директор железничког транспортног предузећа може посебном наредбом да уведе обавезу провере психичке и физичке способности, за све железничке раднике у смени.

Овлашћени железнички радници из члана 6. овог правилника дужни су да овлашћеном здравственом раднику, при проверавању способности за рад, доставе турнус особља.

Поступак из става 3. овог члана може се спровести и у организационим јединицама где постоји здравствена јединица (амбуланта) ако лекар одлучи да способност за рад провери на самом радном месту, или је такав поступак предложио руководиоца организационе јединице.

Способност за рад машиновође, помоћника машиновође и кондуктера може се проверити и у некој успутној станици где се воз по реду вожње довољно задржава да се такво проверавање може извршити, или прописано време задржавања воза по реду вожње. Ова провера врши се, по правилу, у станицама где је могуће обезбедити замену за радника код кога је утврђена даља неспособност за рад.

Члан 13.

На магистралним пругама способност за рад лекар проверава најмање једанпут у три месеца.

На осталим пругама способност за рад лекар проверава најмање једанпут у шест месеци.

Способност за рад у складу са ст. 1. и 2. овог члана проверава се према оквирном плану руководиоца секције. Оквирни план проверавања способности за рад на магистралним и осталим пругама садржи:

1) датуме и времена одређена за проверавање способности за рад;

2) назив организационих јединица (станица, локомотивски депо и др.) у којима ће се проверавати способност за рад;

3) оријентациони број радника;

4) начин обиласка организационих јединица (стазом, друмским возилом, моторном дрезином и сл.).

Оквирни план проверавања способности за рад саставља се у договору са лекаром и доставља здравственој организацији преко које се спроводе ови прегледи.

Лекар одређен за проверу способности за рад у складу са ст. 1. и 2. овог члана дужан је да се по доласку у организациони део јави руководиоцу тог дела и у договору са њим изврши планирано проверавање способности за рад.

Члан 14.

Ако лекар при проверавању способности за рад у складу са чланом 9. овог правилника утврди да је железнички радник неспособан за пријем или даље вршење послова, предузеће мере прописане чл. 3. и 4. овог правилника.

Члан 15.

При проверавању способности за рад лекар води записник према прилогу II као саставном делу овог правилника.

Записник се води у два примерка, од којих један задржава лекар, а један се доказно предаје руководиоцу организационе јединице.

У здравственој организационој јединици овлашћеној за проверавање способности за рад железничких радника могу се водити и друге евиденције ради увида у нађено стање сва-

ког од железничких радника код којих је проверавана способност за рад.

Ако се при проверавању способности за рад машиновође, помоћника машиновође и кондуктера, у складу са ставом 5. члана 12. овог правилника, утврди неспособност за даље вршење послова, налаз лекара се, поред записника, уписује и у лист особља вуче и вучног возила и путни лист воза.

Члан 16.

Здравствени техничар може да учествује у провери способности за рад, док оцену способности и друге налазе утврђује лекар.

Члан 17.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

Бр. 3/1-02-110-2
19. јануар 2000. године
Београд

Савезни министар за рад,
здравство и социјалну политику
Прим. др Миодраг Ковач, с.р.

ПРИЛОЗИ

ЈЗТП Београд
ЛПЖ Црне Горе – Подгорица
Организациона јединица _____

(железничка станица)

З А П И С Н И К

О СПОСОБНОСТИ ЗА РАД ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РАДНИКА КОЈИ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУЈЕ У ВРШЕЊУ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА КОЈИ СУ ПРОВЕРИЛИ ОВЛАШЋЕНИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ РАДНИЦИ

1. При проверавању способности за рад, у складу са чланом 7. овог правилника, дана _____ год., код радника _____ утврђено је:

(презиме и име)

(1) Стање кретања: _____

(2) Стање понашања, говора, изгледа и одевања: _____

(3) Стање алкохолисаности: _____

2. На основу утврђеног налаза из тачке 1. овог записника именованом се не дозвољава ступање на посао, односно даље настављање послова и упућује се:

а) ординирајућем лекару ради прегледа и лечења;

б) на ванредни здравствени преглед, у складу са Правилником о здравственим условима које морају испуњавати железнички радници, с обзиром да се случај у текућој години код именованог поновио _____ пута;

3. Записник је састављен у присуству сведока _____

_____ радно место _____

Потпис радника _____

Потпис сведока _____

Потпис овлашћеног радника _____

(пуно презиме и име)

Напомена: Други примерак овог записника користи се за вођење одређених поступака у складу са општим актима железничко-транспортних предузећа.

ЗАПИСНИК

О ЛЕКАРСКОЈ ПРОВЕРИ СПОСОБНОСТИ ЗА РАД
ЖЕЛЕЗНИЧКИХ РАДНИКА КОЈИ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУЈУ У
ВРШЕЊУ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА

1. Дана _____ 20 _____ год. проверена је способност
за рад железничких радника који непосредно учествују у вршењу желе-
зничког саобраћаја.

_____ (станица, депо, друга радна јединица)

2. Проверавање способности извршено је у времену од _____ до
_____ часова.

3. Проверавање способности је извршено код:

1. _____ радно место _____
2. _____ радно место _____
3. _____ радно место _____
4. _____ радно место _____
5. _____ радно место _____
6. _____ радно место _____
7. _____ радно место _____
8. _____ радно место _____
9. _____ радно место _____
10. _____ радно место _____
11. _____ радно место _____
12. _____ радно место _____
13. _____ радно место _____
14. _____ радно место _____
15. _____ радно место _____
16. _____ радно место _____
17. _____ радно место _____
18. _____ радно место _____
19. _____ радно место _____
20. _____ радно место _____

4. При проверавању способности утврђено је да дана _____
год. следећи радници нису способни за рад:

1) _____ на радном месту
због _____

2) _____ на радном месту
(име и презиме)

због _____

3) _____ на радном месту
(име и презиме)

због _____

4) _____ на радном месту
(име и презиме)

због _____

5) _____ на радном месту
(име и презиме)

због _____

5. На основу утврђеног налаза у тачки 4. овог записника, предлаже се:

(1) привремено удаљавање са вршења послова за
дан _____ године радника:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

(2) привремено удаљавање са вршења послова и упућивања на ван-
редни здравствени преглед радника:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

6. Овлашћени радник радне јединице _____
(станица, депо)

_____ поступиће са радници-
ма из тачке 4. овог записника у складу са чл. 3. и 4. Правилника о поступку
за проверавање психичке и физичке способности железничких радника
пре њиховог ступања на рад и у току рада.

Записник примио:

Овлашћени лекар:
